

Waterkerend Kustlandschap 'De Banjaard'

Aanleiding

In januari 1965 wees de Zeeuwse bioloog drs. Bram Drinkwaard op de negatieve ecologische, economische en sociale consequenties die de voorgenomen volledige afdamming van de Oosterschelde zou meebrengen. Mede dankzij zijn hartenkreet "Geef ons geen Oosterscheldedam, maar wat dan?", kwam er een stormvloedkering en bleef de Oosterschelde (semi) open. In januari 2018, 53 jaar later, waarschuwde ir. Frank Spaargaren, een van de hoofdontwerpers van de Oosterscheldekering, dat dit imposante kunstwerk werd ontworpen op 40 cm zeespiegelstijging, terwijl een meter wordt verwacht aan het eind van deze eeuw. Daarmee werd de vraag van Drinkwaard uit 1965 weer actueel:

"Geef ons geen Oosterscheldedam, maar wat dan...?"

Gebiedscoalitie 'De Banjaard' heeft daarop een antwoord geformuleerd in de vorm van uitbreiding en verondieping van de bestaande zandbanken voor de kust via strategische suppleties en versterking daarvan met biobouwers als schelpdieren en begroeiing (www.sharedconcepts.nl). Hierdoor wordt de zuidwestelijke delta op natuurlijke wijze ingebed door een systeem van zandbanken en lagunes voor de kust.

Gebiedscoalitie 'De Banjaard' maakt onderdeel uit van de Kennis Community Oosterschelde (<http://www.onzeoosterschelde.nl/>).

Klimaatadaptief Waterkerend Kustlandschap 'De Banjaard' is een Icoonproject "Innovatieve Waterkerende Landschappen" van het Vlaams-Nederlands samenwerkingsplatform Deltavraagstukken (<https://www.zwdelta.nl/nieuws/financiering-rond-voor-icoonproject-innovatieve-waterkerende-landschappen/>).

Wat hebben we gedaan?

Sinds de eerste brede stakeholdersbijeenkomst over klimaatadaptief waterkerend kustlandschap 'De Banjaard' op 12 april 2022 zijn de volgende activiteiten ondernomen:

1. Begeleiding van leerlingen en studenten bij onderzoek naar 'De Banjaard'.
2. Excursies 'Van Rattekaai tot Banjaard' (<https://www.youtube.com/watch?v=nK7B3WO60pY>).
3. Presentaties voor ondernemers, overheid, onderwijs, natuurorganisaties, Havenbedrijf Rotterdam, Ecoshape en Watersnoodmuseum (70 jaar herdenking 1953).
4. Uitvraag Zuidwestelijke Delta naar lokale initiatieven die bijdragen aan een klimaatbestendige delta.
5. Artikelen(serie) over 'De Banjaard' in diverse kranten en magazines zoals Eilanden-Nieuws (Streekblad Goeree-Overflakkee), ZieZee (Magazine Voorne aan Zee) en Wereldregio (Streekblad Schouwen-Duiveland).

6. Uitzending 'Andere Tijden Het Water Komt' over De Banjaard (januari 2023)
7. Deelname vijf workshops Sociale Innovatie o.l.v. Hans de Bruin & Petra Braal HZ.
8. Vormgeving en lancering nieuwe website over De Banjaard (www.sharedconcepts.nl).
9. Regelmatige contacten en overleg met vertegenwoordigers van andere zeevaartse initiatieven: Haakse Zeedijk, Delta21, Plan Sluizen en Duinen, Plan Jansen (SBB).
10. Input geleverd in open coalities 'ReThink the Delta' en 'Suppleties voor Natuurbeheer' onder leiding van Deltares.
11. Deelname platformbijeenkomsten en Werkconferenties Zuidwestelijke Delta & overleg Programmamanager Zuidwestelijke Delta (P. de Beer).
12. Deelname Kennisprogramma Zeespiegelstijging.
13. Samenwerking met de initiatiefnemers van 'Het Nieuwe Deltawerken' Ester van der Wiel en Joost Adriaanse (<https://zee-plaats-werk-land.nl/de-nieuwe-banjaard-zlwp-01/>)
14. Eerste uitwerking van drie experimenteerzones door experts: zone plantaardige biobouwers, zone mariene biobouwers en zone duinvorming (zie dia 2).

De studenten van de WUR hebben een eerste schetsontwerp van De Banjaard voorgesteld. Dit heeft een aantal onderzoeksvragen opgeleverd. Vervolggesprekken met experts en belanghebbenden hebben geleid tot een verfijning van deze onderzoeksvragen (zie dia 1). Studenten kunnen hiermee de komende jaren aan de slag om antwoorden te formuleren.

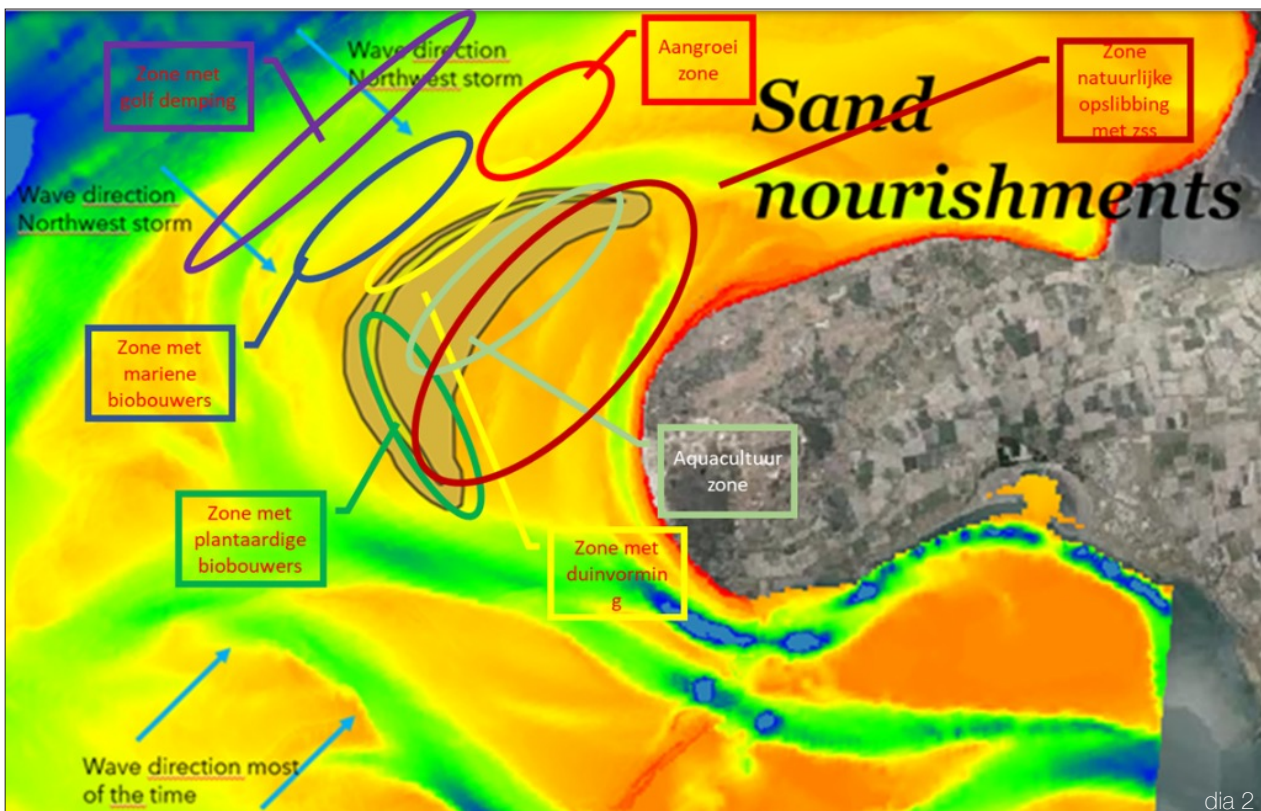
Onderzoeksvragen t.b.v. suppletie

1. Hoe lang reageert Voordelta nog op aanleg Deltawerken tot het natuurlijk evenwicht is hersteld?
2. Welke **locatie** is optimaal, de binnen- of de buiten Banjaard?
Waarom niet een bestaande zandplaat op De Banjaard?
3. **Waar komt het sediment vandaan, erosie front Voordelta? Is ander (biologisch) sediment denkbaar?**
4. **Heeft het eiland effect op de bestaande kustlijn?**
5. Wat is de ideale **vorm** voor het ontwerp van de De Banjaard?
6. Wat zijn dan de minimale optimale **dimensies** qua lengte, breedte en hoogte van De Banjaard?
7. Welke **hellingshoek** en welke **korrelgrootte** zijn optimaal voor de opvang van wind-, getij- en golfenergie?
8. **Hoeveel sediment** is er dan benodigd voor de realisatie van De Banjaard?
9. Hoe kan De Banjaard gaan **opgroeien** naar een langere of doorlopende (eilanden) strandwal met lagune vorming langs de Nederlandse kust, te beginnen vanaf Zeeland tot de Maasvlakte?
10. **Zandige oplossing heeft voorkeur**, vergt ruimte. Op welke onderdelen van het ontwerp zijn **harde oplossingen noodzakelijk?**
Uitgangspunt is zacht waar het kan, hard waar het moet.
11. Wat is het effect van **drijvende golfdempers** op de erosie van het opgespoten zand en wat is de meest optimale positie van golfdempers ten opzichte van de zandsuppletie op de Banjaard? Voor de hoogtereductie op golven door de golfdempers kan uitgegaan worden van 30%.

Hoe verder?

Gebiedscoalitie 'De Banjaard' streeft naar een pilot bestaande uit een strategische suppletie met zeven experimenteerzones voor studenten en bedrijven (zie dia 2). Momenteel loopt via Ecoshape een aanvraag voor de uitvoering van een haalbaarheidsonderzoek. Parallel daaraan worden momenteel door experts verdiepende presentaties voorbereid voor een 3-tal zones (plantaardige – en mariene biobouwers en duinvorming).

Om in de Zuidwestelijke Delta te komen tot de 1e klimaatbestendige regio ter wereld in 2050 vragen wij voor de komende twee jaar (Q2 2024 – Q2 2026):

1. De aanwijzing van een experimenteellocatie in de Voordelta (zie dia 3). We hebben immers nog een generatie de tijd om te experimenteren!
2. Procesgeld voor de begeleiding van studenten, het verzorgen van presentaties en excursies, verdieping van de drie al ingezette zone-verkenningen en voorbereiding met experts van de overige 4 experimenteerzones.
3. Co-financiering van het haalbaarheidsonderzoek 'De Banjaard'.

“Terugtrekken in ons eigen land en het opgeven van laaggelegen delen is voor mij nu niet aan de orde. Wel meebewegen met de natuur en het water. Proefprojecten, zoals een brede dijk of eilanden met verschillende functies voor de kust, spreken mij aan.

Laten we de uitdaging aangaan om concreet met projecten aan de slag te gaan. Proefprojecten en proefgebieden kunnen daar een eerste aanzet toe geven.

AAN DE SLAG!”*

*Citaat Ria Geluk, toespraak Deltacongres 2019